

Russlands beskyldninger – sette ting på plass

Russlands aggresjon mot Ukraina har ført til at Russland har blitt isolert internasjonalt, inkludert NATOs suspensjon av alt praktisk samarbeid med Russland.

For å avlede oppmerksomheten fra sine handlinger har Russland kommet med en rekke beskyldninger mot NATO som er basert på uriktige fremstillinger av fakta, og ignorerer NATOs vedvarende arbeid for å bygge et partnerskap med Russland.

Russland har også uten rot i virkeligheten angrepet legitimiteten til de ukrainske myndigheter og har brukt makt for å ta deler av Ukrainas territorium.

Dette dokumentet setter ting på plass.

Forholdet mellom NATO og Russland

Russland hevder at NATO har brukt år på å prøve å marginalisere landet internasjonalt.

Siden tidlig på 1990-tallet har Alliansen konsekvent arbeidet for å bygge et samarbeidsforhold med Russland på områder av felles interesse, og arbeidet for et strategisk partnerskap.

Før sammenbruddet av Sovjetunionen og Warszawapakten begynte NATO å rekke ut en hånd, ved å tilby dialog i stedet for konfrontasjon, noe som ble gjort tydelig på NATOs toppmøte i London i juli 1990 (erklæringen [her](#)). I de følgende år fremmet Alliansen dialog og samarbeid ved å etablere nye fora, Partnerskap for fred (PFP) og Det euro-atlantiske partnerskapsråd (EAPC), som begge var åpne for hele Europa, inkludert Russland (PFPs grunndokumenter [her](#) og [her](#)).

Som et tegn på Russlands unike rolle for euro-atlantisk sikkerhet, underskrev NATO og Russland i 1997 Grunnakten om gjensidige forhold, samarbeid og sikkerhet, og etablerte NATO-Russlands permanente felleråd. I 2002 oppgraderte de det forholdet, og etablerte NATO-Russlandsrådet (NRC). (Grunnakten kan leses [her](#), Roma-erklæringen som etablerte NRC [her](#)).

Etter etableringen av NRC, har NATO og Russland arbeidet sammen om spørsmål som dreier seg om alt fra kamp mot narkotika og terrorisme til undervannsbåtredning og sivil kriseplanlegging. Ingen annen partner har blitt tilbudt et liknende forhold.

Langt fra å marginalisere Russland har NATO behandlet landet som en privilegert partner.

NATOs videreføring og utvidelse

Russiske offisielle representanter sier at NATO burde ha blitt oppløst ved slutten av den kalde krigen, og at opptak av nye allierte fra Sentral- og Øst-Europa undergraver Russlands sikkerhet.

NATO ble ikke oppløst etter den kalde krigen fordi dens medlemmer ønsket å bevare det båndet som hadde garantert sikkerhet og stabilitet i det transatlantiske området, slik det blir gjort klart i London-erklæringen: «Vi må fortsatt stå sammen, forlenge den lange freden som vi har nytt godt av i disse fire tiår.» Ved å opprettholde de verdiene som alltid har styrt NATO, ble NATO mer enn en mektig militærallianse: den ble et politisk forum for dialog og samarbeid.

NATOs åpen dør-politikk har vært, og vil alltid være, basert på det frie valget til de europeiske demokratier. Da Ukraina besluttet å følge en «ikke-blokk politikk» respekterte NATO fullt ut det valget. Russlands langvarige påstand om at NATO prøvde å tvinge Ukraina inn i sine rekker var, og er fortsatt, fullstendig feil.

NATO har oppfylt betingelsene i Artikkel 10 i Den nord-atlantiske traktat (tilgjengelig [her](#)) som erklærer at de allierte «kan, ved enstemmig enighet, invitere enhver annen europeisk stat som er i stand til å følge prinsippene i denne traktaten og å bidra til sikkerheten i det nord-atlantiske området til å slutte seg til denne traktaten».

Ved seks anledninger, mellom 1952 og 2009, valgte europeiske land å søke om medlemskap basert på en demokratisk prosess og respekt for rettssikkerhet. NATOs allierte valgte enstemmig å akseptere dem.

Utvidelse av NATO og EU har hjulpet landene i Sentral- og Øst-Europa med å håndtere vanskelige reformer som var nødvendige før tiltrødelse. Det har bidratt til at deres innbyggere kan nyte fordelene ved demokratiske valg, rettssikkerhet, og betydelig, økonomisk vekst. Denne innsatsen har flyttet Europa nærmere det å være helt, fritt og i fred enn i noen annen tid i historien.

Russland var også enig i denne visjonen i Grunnakten. Det forpliktet seg til «å skape et felles rom for sikkerhet og stabilitet i Europa, uten delelinjer eller innflytelsessfærer», og å «respekttere alle statenes suverenitet, uavhengighet og territoriale integritet og deres iboende rett til å velge midlene for å ivareta deres egen sikkerhet.»

I motsetning til disse forpliktelsene synes Russland nå å prøve å gjenskape en innflytelsessfære ved å erobre en del av Ukraina, opprettholde store styrker ved grensene, og kreve, som Russlands utenriksminister Sergej Lavrov nylig slo fast, at «Ukraina ikke kan være del av noen blokk.»

Russiske påstander om at NATO lovte å ikke utvide

Russiske representanter hevder at amerikanske og tyske representanter i 1990 lovte at NATO ikke ville utvide inn i Øst- og Sentral-Europa, bygge militær infrastruktur nær Russlands grenser eller ha permanent deployering av tropper der.

Det ble ikke gitt et slikt løfte, og ingen dokumentasjon som støtter Russlands påstand er noen gang lagt fram. Skulle et slikt løfte ha blitt gitt av NATO ville det ha vært som en formell, skriftlig beslutning av alle NATOs allierte. Videre kom vurderingen om å utvide NATO flere år etter Tysklands gjenforening. Spørsmålet var ennå ikke på agendaen da Russland hevder at disse løftene ble gitt.

Påstander om at NATO lovet å ikke bygge infrastruktur i nærheten av Russland er like ukorrekte. I Grunnakten gjentok NATO «i det nåværende og fremtidige sikkerhetsmiljø vil Alliansen ivareta sine kollektive forsvars- og andre oppgaver ved å sikre nødvendig interoperabilitet, integrering og evne til forsterkning, heller enn ved ytterligere permanent stasjonering av betydelige kampstyrker. Derfor vil den måtte stole på adekvat infrastruktur som vil være i samsvar med de ovennevnte oppgavene. I denne sammenheng kan forsterkning finne sted, om nødvendig, i tilfelle et forsvar mot en aggressiv trussel og fredsoperasjoner i samsvar med FN-charteret og OSSEs styringsprinsipper, så vel som for øvelser i samsvar med den tilpassede CFE-traktaten, bestemmelsene i Wien-dokumentet fra 1994 og åpenhetstiltak som det er gjensidig enighet om.»

Det er riktig at NATO har støttet oppgradering av militær infrastruktur, slik som luftforsvarsbaser, i de landene som har blitt med i Alliansen, i samsvar med behovene for forsterkning og øvelser. Imidlertid er de eneste kampstyrker som er permanent stasjonert på territoriet til de nye medlemmene deres egne, væpnede styrker.

Selv før Ukraina-krisen var det eneste rutinemessige synlige tegn på Alliansens styrker i de nye medlemmene NATO-jetfly som ble brukt til luftovervåking i de baltiske statene. Disse minimale forsvarsressurser kan ikke bli beskrevet som vesentlige kampstyrker av betydning i Grunnakten.

Etter krisen har NATO tatt skritt for å øke situasjonsoppmerksomheten og støtte opp under forsvaret til våre østlige medlemmer. Dette er også helt i samsvar med Grunnakten og er et direkte resultat av Russlands destabiliserende, militære handlinger.

Endelig erklærer Grunnakten at «Russland vil utøve liknende begrensning i sine konvensjonelle styrkedeployeringer i Europa.» Russlands aggresjon mot Ukraina er et åpenbart brudd på denne forpliktelsen, og det er også dets ensidige suspensjon av overholdelse av CFE-traktaten.

Russiske påstander om at NATO har ignorert Russlands bekymringer om missilforsvar

NATO har ikke ignorert Russlands bekymringer. Tvert imot, Alliansen har konsekvent søkt samarbeid med Russland om missilforsvar. På toppmøtet i Lisboa i 2010 besluttet NATOs stats- og regjeringssjefer «å utvikle en missilforsvarsevne for å beskytte alle NATOs europeiske befolkninger, territorier og styrker, og inviterte Russland til å samarbeide med oss» (erklæringen [her](#)).

Dette ble gjentatt på toppmøtet i Chicago i mai 2012 ([her](#)), der lederne understreket at NATO «er fortsatt forpliktet til samarbeid om missilforsvar i en ånd av gjensidig tillit og resiprositet», og erklærte eksplisitt at NATOs missilforsvar «vil ikke underminere Russlands strategiske avskrekkingsevner». NATO foreslo også et åpenhetsregime som inkluderte etableringen av to NATO-Russland felles missilforsvarssentre. Russland har forkastet disse tilbudene.

Disse toppmøteerklæringene er mer enn politiske løfter: de definerer NATOs politikk. I stedet for å samarbeide med NATO har Russland fremmet argumenter som ignorerer både fysiske forhold og NATOs uttrykte policy. Uavhengige, russiske militæksperter har gjort det klart at NATOs missilforsvarsprogram ikke kunne utgjøre noen trussel mot Russland eller redusere effektiviteten av dets strategiske avskrekkingstyrker. Den russiske regjering har brukt missilforsvar som en unnskyldning for anklager i stedet for en mulighet for partnerskap.

Russisk kritikk av legitimiteten ved NATOs militære aksjoner – Libya

I sin bestrebelse med å forsvare sine ulovlige handlinger på Krim har Russland angrepet legitimiteten til noen av NATOs operasjoner.

Dette inkluderer den NATO-ledede operasjonen i 2011 for å beskytte sivile i Libya. Den NATO-ledede operasjonen ble satt i verk under autoritet av to resolusjoner fra FN's Sikkerhetsråd (UNSCR), UNSCRs [1970](#) og [1973](#), som begge siterer Kapittel VII i FN-charteret. Russland motsatte seg ikke noen av dem. President Putin anklaget nylig NATO for å krenke resolusjonene ved å bombe Libya. Dette er helt feil.

UNSCR 1973 ga NATO myndighet «til å gå til de nødvendige skritt» for å «beskytte sivile og områder bosatt av sivile som var truet av angrep», som er hva NATO gjorde, med politisk og militær støtte av regionale stater og medlemmer av Den arabiske liga.

Etter konflikten samarbeidet NATO med *UN International Commission of Inquiry on Libya*, som ikke fant noen brudd på UNSCR 1973 eller internasjonal lov, og som i stedet konkluderte med at «NATO gjennomførte en høyst presis operasjon med en tydelig vilje til å unngå sivile dødsfall.»

Russisk kritikk av legitimiteten ved NATOs militære aksjoner – Kosovo

NATO-operasjonen knyttet til Kosovo fulgte etter mer enn ett år med intens innsats fra FN og kontaktgruppen, som Russland var medlem av, for å få til en fredelig løsning. FN's sikkerhetsråd klassifiserte ved flere tilfeller den etniske rensingen i Kosovo og det stigende antall flyktninger som ble drevet fra sine hjem som en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. NATOs *Operation Allied Force* ble satt i verk, til tross for mangel på autorisasjon fra Sikkerhetsrådet, for å hindre omfattende og vedvarende krenkelser av menneskerettigheter og drap på sivile.

Som følge av luftoperasjonene har den følgende NATO-ledede operasjonen, KFOR, som opprinnelig inkluderte Russland, vært under FN-mandat (UNSC [1244](#)), med mål om å sørge for et trygt og sikkert miljø for Kosovo. Dette førte til nesten ti år med diplomati, under FN's autoritet, for å finne en politisk løsning og å fastslå Kosovos endelige status, som foreskrevet i UNSCR 1244.

Kosovo-operasjonen ble utført som følge av lange diskusjoner som involverte hele det internasjonale samfunnet som håndterte en langvarig krise. På Krim, uten bevis for en krise og uten noe forsøk på å forhandle frem noen som helst form for løsning, overkjørte Russland hele det internasjonale samfunnet, inkludert FN, og ganske enkelt okkuperte en del av et annet lands territorium.

Russiske påstander om at de ukrainske myndigheter er illegitime

Den nåværende ukrainske presidenten og regjeringen ble godkjent av en overveldende majoritet i det ukrainske parlamentet (371 stemmer av 417 registrerte) den 27. februar 2014, inkludert medlemmer av Regionspartiet.

Det parlamentet ble valgt den 28. oktober 2012. Det russiske utenriksdepartementet erklærte den gangen at valget ble holdt «fredelig, uten noen form for eksesser og i tråd med generelt aksepterte standarder» og «bekreftet Ukrainas forpliktelse til demokrati og rettsikkerhet.» Denne erklæringen kan leses på russisk [her](#).

Det parlamentet som Russland kalte legitimt da kan knapt kalles illegitimt nå.

Russiske påstander om at den såkalte folkeavstemningen på Krim var lovlig

Russiske representanter hevder at den såkalte folkeavstemningen på Krim den 16. mars var lovlig.

Folkeavstemningen var ulovlig i henhold til den ukrainske konstitusjonen (tilgjengelig på ukrainsk [her](#), russisk [her](#), engelsk [her](#)), som slår fast at spørsmål om «endring av Ukrainas territorium bare kan avgjøres gjennom en folkeavstemning som omfatter hele Ukraina.» Krim, som del av Ukraina, har status som en autonom republikk, men ethvert spørsmål om dets myndighet må løses i det ukrainske parlamentet (artikkel 134) og dens konstitusjon må godkjennes av det ukrainske parlamentet (artikkel 135).

I tillegg ble den såkalte folkeavstemningen organisert i løpet av et par uker av et selvoppnevnt Krim-lederskap som ble innsatt av væpnet, russisk, militært personell etter å ha erobret myndighetsbygg.

Russiske påstander om at annekteringen av Krim var berettiget av uttalelsene til Den internasjonale domstol for Kosovos uavhengighet

Russiske ledere hevder at presedensen for den såkalte erklæringen om uavhengighet for Krim var den rådgivende uttalelsen til FNs internasjonale domstol om Kosovos uavhengighet (online [her](#)).

Imidlertid erklærte domstolen klart at deres uttalelse ikke skapte presedens. Domstolen sa at de hadde fått et «smalt og spesifikt» spørsmål om Kosovos uavhengighet som ikke ville dekke de bredere, rettslige konsekvenser ved den beslutningen.

Domstolen understreket de omstendighetene der krav om uavhengighet ville være ulovlige. Dette ville inkludere hvis «de var, eller ville ha vært, knyttet til ulovlige bruk av makt». Et eksempel på «en ulovlig bruk av makt» ville være en invasjon og okkupasjon av et naboland – som er nøyaktig det Russland har gjort.

Videre strakk den prosessen som førte til Kosovos erklæring om uavhengighet seg over år og inkluderte en omfattende prosess ledet av FN. Russiske påstander ignorerer alle disse fakta.

Public diplomacy division (PDD) - press and media section

Tel.: +32(0)2 707 1010/1002

Email: moc@hq.nato.int

#NATO